

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes
vispārīgais administratīvais akts Nr. 14.1-07/7930

Rīgā 2023. gada 5. oktobrī

Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa "Dzīvojamā ēka un noliktava" (valsts aizsardzības Nr. 6592) izmantošanas un saglabāšanas norādījumi

Norādījumi izdoti valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautajam reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa (turpmāk tekstā - Arhitektūras piemineklis) izmantošanai un saglabāšanai.

Adresāts: reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa vai tā daļas īpašnieks (valdītājs).

Pamatojums: Norādījumi izdoti, pamatojoties uz likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 5. pantu un Ministru kabineta 26.10.2021. noteikumiem Nr. 720 "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi", nosakot kultūras pieminekļa, tā teritorijas un aizsardzības zonas uzturēšanas režīmu un saimnieciskās darbības ierobežojumus, kā arī darbības, kuras var veikt bez Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes (turpmāk tekstā - Pārvaldes) atļaujas, lai novērstu saglabājamo un aizsargājamo kultūrvēsturisko vērtību iznīcināšanu vai bojāšanu, kā arī pamatojoties uz Administratīvās atbildības likumu.

Kultūras pieminekļa statuss: Arhitektūras piemineklis iekļauts Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā reģiona nozīmes arhitektūras piemineklis. Informācija par Arhitektūras pieminekli pieejama informācijas sistēmā "Mantojums" (<https://mantojums.lv>).

Reģiona nozīmes arhitektūras piemineklim noteiktā aizsardzības zona norādīta informācijas sistēmā "Mantojums" (<https://mantojums.lv>, sadaļā "Režīmi un ĢEO").

Norādījumi attiecināmi uz reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa ar aizsardzības numuru un adresi:

Aizsardz. Nr.	Nosaukums	Adrese	Kadastra apzīmējums
6592	Dzīvojamā ēka un noliktava	Rīga, Peitavas iela 10 Rīga, Peitavas iela 12	0100 003 0103 002 0100 003 0103 001

1. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa saglabājamās vērtības:

- 1.1. celtnes/būves telpiskais risinājums ainavā, vidē (pilsētvides ainavā, lauku ainavā);
- 1.2. būvmasu kārtojums;
- 1.3. plānojuma struktūra (vispārējie telpu izkārtojums pamatprincipi);
- 1.4. konstruktīvā sistēma;
- 1.5. konstruktīvie elementi;
- 1.6. vienkārša fasādes (fasāžu) arhitektūra;

- 1.7. jumta forma;
- 1.8. oriģinālie logi (to apdares elementi);
- 1.9. oriģinālās ārdurvis (durvju vērtnes, to apdares elementi, virslogi);
- 1.10. kāpņu izveidojums, margas un apdare;
- 1.11. žogi un to detaļas.

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes izvirzītās prasības:

2. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļi un tā teritorijā:

2.1. Uzturēšanas režīms:

2.1.1. Fiziskajām un juridiskajām personām jānodrošina, lai tiktu saglabāts reģiona nozīmes arhitektūras piemineklis, kas ir to īpašumā (valdījumā). Valsts īpašumā esošo reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa saglabāšanu nodrošina tā valdītājs.

2.1.2. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa īpašnieka (valdītāja) pienākums ir: ievērot likumus un citus normatīvos aktus, kā arī Pārvaldes norādījumus par reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu; informēt Pārvaldi par katru bojājumu, kas radies īpašumā (valdījumā) esošajam reģiona nozīmes arhitektūras piemineklim; laikus informēt Pārvaldi par būvniecības iecerēm un jebkuru saimniecisko darbību, kas pārveido reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli.

2.1.3. Lai nodrošinātu reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzību, ir noteikta aizsardzības zona. Ar reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības zonu un tās uzturēšanas režīmu var iepazīties informācijas sistēmas "Mantojums" (<https://mantojums.lv>) sadaļā "Režīmi un ĢEO".

2.1.4. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli izmanto tā sākotnējai funkcijai vai kultūras, izglītības, zinātnes, tūrisma, saimnieciskiem vai citiem mērķiem tā, lai tiktu saglabāts reģiona nozīmes arhitektūras piemineklis un kultūrvēsturiskā vide tās teritorijā un aizsardzības zonā.

2.1.5. Lai nodrošinātu reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa uzturēšanu un saglabāšanu, īpašniekam (valdītājam) savlaicīgi un regulāri jāveic reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa apsekošana (vizuālā apskate), lai noskaidrotu bojājumus un iespējamus apdraudējumus, īpašu uzmanību pievēršot ēkas jumtam, lietusūdens novadīšanas sistēmas elementiem, fasādēm, pamatiem un ailu aizpildījumam. Ja reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļi saglabājušies vēsturiskie interjeri, īpašniekam (valdītājam) jāveicina to saglabāšanai atbilstošs mikroklimats, izvairoties no straujām mitruma un temperatūras svārstībām.

2.1.6. Lai nodrošinātu reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa teritorijas uzturēšanu un saglabāšanu, īpašniekam (valdītājam) savlaicīgi un regulāri jāveic teritorijas uzturēšana, saglabājot vēsturisko labiekārtojuma raksturu (t.sk. žogus, stādījumus), nepieļaujot pašizsējas koku un krūmu augšanu, kas var bojāt reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli.

2.1.7. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa uzturēšanu, konservāciju, remontu un restaurāciju veic ēkas īpašnieks (valdītājs) par saviem līdzekļiem, pieaicinot attiecīgus speciālistus darbu veikšanai.

2.2. Saimnieciskās darbības ierobežojumi:

2.2.1. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli ir aizliegts iznīcināt. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa pārveidošana vai tās oriģinālo daļu aizstāšana ar jaunām daļām pieļaujama tikai tad, ja tā ir labākā iespēja, kā saglabāt reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli, vai arī tad, ja pārveidojuma rezultātā nepazeminās reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa vērtība.

2.2.2. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa konservācijā, remontā un restaurācijā lieto oriģinālam un vēlāku laiku vērtīgiem uzslāņojumiem atbilstošus un ar tiem saderīgus materiālus.

2.2.3. Ja paredzēti reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa pārveidošanas darbi, kas rada izmaiņas reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa saglabājamajās vērtībās, nepieciešams saņemt Pārvaldes atļauju izpētes, konservācijas vai restaurācijas darbiem.

2.2.4. Pārvalde reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa īpašniekam (valdītājam) izsniedz darbu atļauju, pamatojoties uz iesniegumu, kurā norādīta paredzamā darbu vieta, apjoms un izpildīšanas veids. Atļauju izsniedz pēc veicamo darbu dokumentācijas saskaņošanas Pārvaldē. Projektā, vadoties no darbu rakstura un apjoma, ietver vizuālās fiksācijas dokumentus, projekta darba uzdevuma aprakstu, metodiku, izmantojamo materiālu pamatojumu un citu nepieciešamo informāciju darbu veikšanai.

2.2.5. Dokumentācijas izstrādē un darbu veikšanā ir jāpieaicina sertificēti vai diplomēti restauratori (u.c. speciālisti) ar pieredzi arhitektūras pieminekļu remontēšanā, konservācijā, restaurācijā un rekonstrukcijā. Darbi veicami

restauratoru un speciālistu uzraudzībā.

2.2.6. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa īpašnieks (valdītājs) 10 dienas pirms darbu sākšanas par tiem rakstiski informē Pārvaldes Rīgas reģionālo nodaļu.

2.2.7. Pēc darbu pabeigšanas un Pārvaldes atzinuma par darbu atbilstību saņemšanai, 3 mēnešu laikā jāiesniedz pārskatu (restaurācijas darbu atskaite) par veiktajiem darbiem.

2.2.8. Kultūras pieminekļa energoefektivitātes uzlabošana un inženiertīklu ierīkošana, ja netiek pārveidota ēkas arhitektūra un tās ārējais veidols, kā arī netiek nomainīti vēsturiskie logi, durvis un netiek skarti vēsturiskie interjeri, veicama pēc konsultēšanās ar Pārvaldi.

2.2.9. Kultūras pieminekļa vides pieejamības risinājumi īstenojami pēc konsultēšanās ar Pārvaldi. Vides pieejamības risinājumus izstrādā diplomēts arhitekts ar pieredzi kultūras mantojuma saglabāšanā, tie nedrīkst pārveidot kultūras pieminekļa saglabājamās vērtības, nepasliktina kultūras pieminekļa uztveri un nerada no publiskās ārtelpas vizuāli uztveramas izmaiņas kultūras pieminekļa ārējā veidolā.

2.2.10. Par reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības noteikumu pārkāpšanu var tikt piemērota administratīvā atbildība.

2.3. Darbības, kuras var veikt bez Pārvaldes atļaujas:

2.3.1. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa kopšanai, uzturēšanai un citai saimnieciskai darbībai, kas tiek veikta izmantojot oriģinālam atbilstošus materiālus un tehnoloģiju, to nepārveido un nesamazina pieminekļa kultūrvēsturisko vērtību.

3. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības zonā:

3.1. Uzturēšanas režīms:

3.1.1. Reģiona nozīmes arhitektūras piemineklim pieguļošajā teritorijā - īpašuma vai aizsardzības zonas robežās, lai nodrošinātu reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa un tam raksturīgās vides saglabāšanu, kā arī nepieļautu vai samazinātu dažāda veida negatīvu ietekmi uz konkrēto reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli, īpašniekam (valdītājam) jāuztur: apkārtnei raksturīgā ainava un vēsturiskā plānojuma struktūra (ko veido tās elementi - ceļu tīkls ar vēsturisko ieseguma veidu, stādījumi, alejas, meži, lauki, pļavas, to kontūras, raksturīgā veģetācija, vēsturiski raksturīgā apbūve, vēsturiskais labiekārtojuma raksturs, vēsturiskas inženierbūves); piekļūšanas iespēja reģiona nozīmes arhitektūras piemineklim (brīva vai daļēji ierobežota); reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa netraucētas uztveres iespēja no tradicionāliem vai nozīmīgiem skatu punktiem; raksturīgā, vēsturiski nozīmīgā ainava skatā no reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa.

3.2. Saimnieciskās darbības ierobežojumi:

3.2.1. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības zonā jāsaglabā tā vēsturiski nozīmīgais plānojums un telpiskā struktūra, kultūrlānis (ja reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļi atrodas arheoloģiskā pieminekļa teritorijā), atbilstošo vidi, ainavu, apzaļumošanas un labiekārtošanas raksturu, kā arī jānodrošina reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa netraucēta vizuālā uztvere.

3.2.2. Nepieciešams saņemt Pārvaldes atļauju, ja paredzama darbība reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības zonā, kas pārveido vidi un ainavu ap reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli, kultūrlāni (ja reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļi atrodas arheoloģiskā pieminekļa teritorijā), kā arī reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa vizuālo uztveri.

3.2.3. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa īpašnieka (valdītāja) pienākums ir laikus informēt Pārvaldi par būvniecības iecerēm un jebkuru saimniecisko darbību savā īpašumā, kas pārveido apkārtējo vidi reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības zonas robežās vai kas var ietekmēt reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa saglabāšanu, piekļūšanu tai vai tās vizuālo uztveramību.

4. Citi noteikumi:

4.1. Priekšlikumu par reģiona nozīmes pieminekļa statusa piešķiršanu objektam vai tā izslēgšanu no kultūras pieminekļu saraksta izvērtē Pārvalde.

4.2. Arhitektūras pieminekļa saglabājamās vērtības ir iekļautas Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistrā, kurš ir pieejams kultūras mantojuma pārvaldības informācijas sistēmā "Mantojums" (<https://mantojums.lv/cultural-objects>).

4.3. Arhitektūras pieminekļa saglabājamās vērtības reģistrā precizē Pārvalde:

4.3.1. Saglabājamo vērtību precizēšanu Pārvalde veic esošā aizsargājamā objekta ietvaros, ja veiktie precizējumi nemaina kultūras pieminekļa vērtības grupu un ja iestāties vismaz viens no šādiem gadījumiem: saņemti jauni izpētes, arhitektoniski mākslinieciskās inventarizācijas materiāli; aktualizēta vērtību apzināšana; veikta kultūras

pieminekļa atjaunošana, konservācija, restaurācija, pārbūve; kultūras piemineklim konstatēti neatgriezeniski bojājumi; iesniegts kultūras pieminekļa īpašnieka (valdītāja) pamatots ierosinājums saglabājamo vērtību precizēšanai.

4.4. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli var atsavināt, ja par nodomu to atsavināt īpašnieks ir paziņojis Pārvaldei un nākamais tā īpašnieks ir iepazinies ar Pārvaldes izsniegto vispārējo normatīvo aktu reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa izmantošanai un saglabāšanai.

4.5. Arhitektūras pieminekļa teritorijā nedrīkst izvietot eksplozīvas, ugunsnedrošas, ķīmiski aktīvas un atmosfēru piesārņojošas vielas, kas var to apdraudēt, kā arī iekārtas, kas izraisa vibrāciju un vidi degradējošas materiālu krautuves un izgāztuves. Arhitektūras pieminekļi nodrošināma ugunsdrošība un optimāla hidroģeoloģiskā situācija.

4.6. Ja, atsavinot reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli, īpašnieks konstatē aizdomīga darījuma pazīmes, tas ir, darījumu vai darbību ar kultūras pieminekļiem, kas rada aizdomas, ka tajā iesaistītie līdzekļi ir tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā, tai skaitā, līdzekļiem, kuri pieder personai vai kurus tieši vai netieši kontrolē persona, kura ir iekļauta uz Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma pamata Ministru kabineta sastādītajā sankciju subjektu sarakstā (<https://sankcijas.fid.gov.lv/>), vai saistīti ar terorisma un proliferācijas finansēšanu vai šādu darbību mēģinājumu, īpašnieks par to nekavējoties ziņo Finanšu izlūkošanas dienestam (<https://www.fid.gov.lv/lv>), informāciju iesniedzot Finanšu izlūkošanas datu saņemšanas un analīzes sistēmā. Īpašnieks informē Pārvaldi par to, ka šāds ziņojums ir iesniegts Finanšu izlūkošanas dienestā, sniedzot vispārīgu darījuma aprakstu.

4.7. Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa īpašniekam ir pienākums nostiprināt zemesgrāmatā īpašuma tiesību aprobežojumu uz reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli.

5. Apstrīdēšanas kārtība:

5.1. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmo daļu Administratīvais akts stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam (publicēts Latvijas Republikas oficiālajā izdevējā "Latvijas Vēstnesis").

5.2. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 76. panta pirmo un otro daļu, 77. pantu un 79. panta pirmo daļu Administratīvo aktu var apstrīdēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Pārvaldes vadītājam, iesniedzot iesniegumu Nacionālajā kultūras mantojuma pārvaldē Mazajā Pils ielā 19, Rīgā, LV-1050; pasts@mantojums.lv.

Konsultācijas par kultūras pieminekļa saglabāšanu un uzturēšanu Jūs varat saņemt Pārvaldes Rīgas reģionālajā nodaļā (adrese: Pils iela 22, Rīga, LV-1050; e-pasta adrese: riga@mantojums.lv; tālrunis 67213757, 66164796).

Rīgas reģionālās nodaļas vadītāja *I. Marta*